

ZPRAVODAJ 2

72. Jiráskov Hronov

SOBOTA 3. SRPNA 2002

DRAMATURGIE JE KREATIVNÍ ČINNOST

tvrdí profesor Miloslav Klíma

S panem profesorem Klímou jsem se poprvé setkala před čtrnácti lety, když jsme rozjízďili čtvrtletník Dramatické umění. Míla Klíma byl osloven tehdejší šéfredaktorem jako spojka k lidem z uměleckého světa, které režim mírně řečeno nemiloval nebo o nich zcela mlčel. Klíma byl totiž znám tím, že se vždycky ocitl u něčeho umělecky důležitého, ba převratného, aby byl vzápětí vyhoštěn na okraj společnosti, kde ovšem znovu narazil na cosi ohromně zajímavého. Spolupracoval s takovými režiséry jako byl Jan Grossman, Ewald Schorm či Josef Krofta, byl spoluvůdcem divadla Forbína (posléze zakázaného). V době působení v Krátkém filmu byl u zrodu debutu Jana Svěráka Ropáci, který získal studentského Oscara. Po revoluci se společně s Grossmanem vrátil na Zábřeh, ale když zde se zde porevoluční nadšení změnilo v konkurenční boj, odešel. Vzápětí se stal děkanem divadelní fakulty AMU a po skončení funkčního období nastoupil jako dramaturg do Národního divadla, kde se přes mnohé svízele soustředil především na prosazování původních českých her. Před pár dny Zlatou kapličku opustil, aby se věnoval převážně práci na škole, která - jak přiznává - ho baví čím dál víc. Na DAMU je dnes zástupcem vedoucího katedry loutkového a alternativního divadla a vedoucím Kabinetu režie a dramaturgie. S Josefem Kroftou uskutečňuje svůj sen - společný mezinárodní projekt pěti uměleckých škol v rámci Evropské unie a další „drobné“ úkoly má rozpracovány s režisérem Miroslavem Krobem. „Já už bych teď rád dělal věci, které chci, protože nevím, kdy to všechno skončí...“ říká se svým suchým anglickým humorem.

Dneska se role dramaturga - a to i ve filmu a v televizi - značně podceňuje. Je to vlastně taková skrytá profese. Jak bys obhájil roli dramaturga v divadle?

Já za sebe ji naštěstí nemusím obhajovat - to je moje výhoda. Dramaturgie jako činnost, a já tvrdím, že umělecká kreativní činnost - prostě existuje. Tak, jak to definuje Bořivoj Srba, je to naprosto přesné. Dramaturgie má tři základní pilíře: to jest autorská účast - dramaturg je spoluautor, upravovatel; to není nic nového, to už existuje od dob Shakespeara a Moliéra. Pak je tu vlastní dramaturgie, ta koncepční, která vytváří tvář, směřování divadla a konkrétní práce na jednotlivých inscenacích, kde se to realizuje všechno od výkladu situací, přes schopnost polemizovat, řešit text po významu, po tvaru, po artikulaci, po komunikativních schopnostech. A třetí role je reflexní - ta schopnost placeného pochybovače, sparing partnera, který dokáže říct: „Hele, objevuješ Ameriku, tohle už nedělej...“ Dnes, když se v tom točí spousta peněz, je problém vyhodit zábradlí, které se nám původně hodilo do hry, ale zavrhlí jsme ho. Protože v Národním měří šedesát metrů a to znamená několik desítek tisíc korun. Musíš pomoci režisérovi najít argumenty, abyste přesvědčili ředitelství, proč to tam nemůže zůstat. To jsou prostě problémy tvorby, s tím se nedá nic dělat.

Seminaristi sem na týden přijeli, aby se něco dozvěděli o dramaturgické práci. Co se dá vůbec během týdne naučit?

Já jsem jim hlavně řekl, že je nic nenaučím, že je to nemůžu naučit. To tvrdím po pravdě i studentům na škole. A protože to přece jen dělám pár let, nabídnu jim svoje zkušenosti, svoje vidění. Kromě toho říkám: existují jistá pravidla, zavedenosti, o kterých je potřeba vědět. Můžete je respektovat, můžete být proti, ale když chcete něco bořit, musíte vědět, co vlastně boříte. Ne jen tak přijít a myslet si, že svět spadne na záda - nespadne, to vám garantuju. Čili za ten týden se dá probudit zájem, přesvědčit je možná, že to není zas tak úplně hloupá disciplína. A že by je to mohlo zajímat. Protože dramaturgii z divadla stejně nikdo nevyžene. I když tam nebude fyzicky dramaturg, tu činnost musí někdo udělat.

pokračování na str. 2

V živém divadle by se vlastně mělo každý den jakoby zkoušet, prověřovat včerejší objevy, počítat stále s tím, že nám ta pravá hra zas jednou unikla.

Peter Brook

Učebny seminářů od 9.00 do 13.00 hod.

**Malý sál Jiráskova divadla
od 10.00 do 11.00 hod.**

Oficiální zahájení Diskuzního klubu.

Výstavní hala JD v 10.00 hod.

Slavnostní vernisáž výstavy fotografií
„Hronovské divadlo 1990 - 2002“
objektivem Bronislava Hofmana

Ulice K Milířům čp. 319 v 11.00 hod.

Slavnostní vernisáž výstav
Ing. Vlatimil Lébr: Krajiny Jirákových spisů
Karel Šafář: Náchodské dvorečky

Sál Josefa Čapka ve 14.00 a 16.30 hod.

Divadlo BLIC Ostrožská Nová Ves
Kolektiv divadla: Setkání s Kateřinou

Náměstí Čs. armády v 15.15 hod.

Pochod Koletovy dechové hudby
a mažoretek městem

Náměstí Čs. armády v 15.30 hod.

Slavnostní zahájení 72. Jiráskova Hronova

Park A. Jiráka v 16.30 hod.

Promenádní koncert Koletovy dechové
hudby ze Rtyně v Podkrkonoší

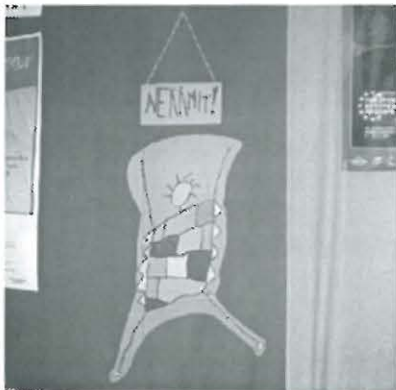
Jiráskovo divadlo v 16.30 a 20.00 hod.

D 111 České Budějovice

N. V. Gogol: Hráči

Sál J. Čapka ve 20.00 a 23.00 hod.

Divadelní spolek Ústaf Brno
Jiří Žáček spol.: Spolužáckovina
aneb Volte slova

Dokončení ze str. 1

Vždycky ses snažil prosazovat na jeviště nové české hry. Ale zatímco ty totalitní tituly jsou obestřeny jakousi gloriolou, novým českým kouskům se zrovna nedaří. Byly podle tebe ty dřívější hry lepší?

Nultý den je tedy za námi. Festival vlastně ještě ani nezačal, ale my jsme se již v plné zbroji rozběhli do všech stran, abychom vás informovali o tom, co se kde děje.

Již nás v redakci navštívili první hosté. Již jsme ochutnali stravu ve starém dobrém bufetu - lidové restauraci Modrá hvězda. Již jsme si dali první presso! v cukrárně Za školou. Již jsme zkontrolovali, že Jirásek je i letos osvětlen zespodu. Již jsme pořádně zmokli a zase uschli.

Již jsme vyfasovali slušivá trička s emblémem festivalu, takže budeme moci všichni společně chodit zase ve „festivalových motérkách“. Již jsme poněkolkáté navštívili místní trafikou a koupili nové a nové tužkové baterie do digitálního fotoaparátu, abychom vám kromě uměleckých fotografií Ivo Mičkala mohli poskytnout i rychlé momentky ze života hronovského.

Již jsme poněkud nevyspalí (tedy aspoň já), protože v půl osmé ráno jsem již rejčila v tiskárně a ve chvíli, kdy píšu tyto řádky, je 2,30 a.m.

Takže se už raději loučím.

Vaše Jana

Našel jsi mezi porevolučními dramatiky nějaký výjimečný talent?

Přiznám se, že si nejsem zcela jistý. Z jednoho prostého důvodu - my totiž ještě nemáme ten správný odstup. Bez odstupe to nejde, chce to trochu schopnosti sebeironie, a my se ještě bereme moc vážně. Kromě toho, dramatický text už není takový objektivní majetek k obecnému použití. Dnes je od počátku velmi vázaný na budoucí inscenaci. A nebo si to autoři píšou subjektivně, pro sebe, ale to potom znamená, že nejde vzít text a udělat ho v jiné poetice. Může se stát, že ho někdo objeví až po letech, když se získá správný nadhled.

Dávám studentům příklad, že např. za První republiky měla činohra 35-40 inscenací ročně, z toho půlka byly české hry, a kolik jich přežilo dodneska?!

Proč se podle tebe dnes dělá tolik dramatizací literárních textů?

Myslím, že divadlo stejně jako ostatní kumšty se velmi otevřelo, je to syntetická záležitost, která absorbuje ze všech stran, jako by najednou pocítilo potřebu doplnit všechny zdroje. Všimni si, že vzniklo dokonce „divadlo faktu“ - z faktu se udělá drama. Vtip je v tom, že ty zdroje jsou čím dál tím širší, je tu vliv té mediální nenasytosti, lidi sbírají ty věci odevšad...

Dnešní doba je prostě klipová...

Ano, vzít, použít, zahodit. Že mně starci to není milé, to je můj problém, to není problém té doby. Dobu to nezajímá.

Lidé dnes do divadla chodí čím dál tím méně...

Do divadla chodí tak 3 % populace. Ale já říkám - možná trochu kacířsky - že třeba Národní divadlo má 10 milionů potenciálních návštěvníků. Jde jen o to, říct ve správný čas správným lidem, dneska se hraje to, co by vás mohlo zajímat.

Myslím, že nastane doba a divadlo bude výběrové jako vážná muzika, nebude se muset starat, tetelit, aby bylo masové.

Jana Soprová

KDYŽ ROZBIJETE LEDNICI, MÁTE „POLEDNICI“ NEBO TAKÉ PO DIVADLE

Rozpačitý úvod Jiráskova Hronova

Lehká večerní zábava neboli SOIRÉE v podání Blanenského divadla Blansko, prodchnuta nonsensem, čekala na diváky v úvodním večeru 72. Jiráskova Hronova v pátek 2. srpna 2002 v 19:00. Režisérem byl Jiří Polášek, hudebního nastudování se ujal Miloš Libra.

Jak se zdá, soubor by s největší pravděpodobností zaujal před čtyřiceti lety. Díky délce některých čísel lehký večer nezadržitelně těžknul spolu

s nedýchatelným vzduchem v sále. Postupně již unavoval i pohled na velmi nápadité výtvarné řešení scény (též Jiří Polášek). Červený kůň nebo zavěšený gramofon s basou nabýval v unavené mysli otrlého diváctva leccakých tvarů. Škoda, v případě tohoto typu představení nic nebrání krácení.

Když rozbijete lednici, máte zaručeně po lednici, tedy „Polednici“ Jiřího Suchého: právě v tomto duchu se odvíjelo celé představení. Z hereckých výkonů zaujala publikum Irena Vrtělová, která dostala největší prostor. Její **Motomorfóza** v počátku nabírala správné otáčky. Bohužel podobně jako u ostatního došlo k zadření motoru. Nejinak na tom byli aktéři scénky **Napsal jsem hru** - start dobrý, konec trapný. Pod bod mrazu se dostala scénka **Kleštěnec z pralesa**.

Možná, že by pomohlo, kdyby soubor přivezl pro všechny diváky občerstvení v podobě vinného moku. Pak by se snáze překonaly některé rozpačité okamžiky... (ale živá kapela se mi líbila).

Josef Meszáros

Foto Ivo Mičkal

Počasí se umoudřilo a po dešti zbylo jen pár kaluží. Hudba hraje, vlajka stoupá vzhůru, louče hoří, dav se dává do pohybu. Inu, rok utekl jako voda a je tu opět lampionový průvod s ohněm přátelství. Něco mi tu ovšem chybí. Jistě - lampiony. No nevádí, pouliční osvětlení je rovněž romantické. Konečně jsme v parku mistra Jiráska. Hudba stále hraje, louče stále hoří, dav se stále těší na oheň a vystoupení hudební skupiny Juno. Se srdečnými pozdravy přicházejí hosté z Anglie či belgického Liège, ti zároveň omlouvají neúčast svého souboru. Zapalovací čete již ohořívají konečky prstů. Naštětí je tu všudypřítomná paní starostka. Vydává pokyn,

oheň přátelství může být zapálen. Dřevo praská a k nebi letí dým. Ceremonie jsou za námi, zábava může začít. Ale tolik očekávaná kapela zůstala v Náchodě... Údajně ji odradil silný odpolední déšť. Ještě že je tu dechová hudba J. Langra. Oheň plápolá, muzikanti opět hrají, dav je rozpolcen. Jedni zůstávají, jiní mizí v přilehlých hospůdkách, vinárnách či čajovnách. Co je však nejdůležitější, všichni se dobře baví. JaP

Blanenské divadlo - prý konec s velkým otazníkem

Irena Vrtělová o „spolužití“ v souboru

V prologovém představení 72. Jiráskova Hronova vystoupilo **Blanenské divadlo** s hudební koláží textů J. Suchého, I. Vyskočila, M. Horníčka a dalších pod názvem **SOIRÉE** aneb **Concerto grosso**. Soubor prý už

pátým rokem uvažuje o ukončení své činnosti. Možná to prý tentokrát bylo opravdu naposled...

Vzhledem k přesile rodiny Vrtělových v souboru jsme oslovili herečku **Irenu Vrtělovou**, která nám prozradila některé zajímavosti nejen o sobě, ale i o celém souboru.

Ve zmíněném představení účinkuje v několika scénkách. „Převážně tam zpívám,“ a dále upřesnila: „ale například jsem také vědeckou pracovnící ve scéně Motomorfóza.“ V souboru působí třicátým rokem, v civilu se s ní můžete potkat v zubní ordinaci. Ve volném čase se kromě divadla věnuje sportu jízdě na kole a plavání. Ráda navštěvuje brněnská divadla jako HaDivadlo, Husu na provázku.

Na divadelní prkna vstoupila poprvé ve dvaceti letech. „To jsem účinkovala ve hře **Nejkrásnější válka**, kde jsem hrála jednu z žen vojáka.“ Postavy Jitky

Molavcové jako Krausová nebo Bonifácová jsou Ireně Vrtělové svým naturelem nejbližší.

Soubor **Blanenské divadlo z Blanska** inscenuje jednu hru do roka, převážně z oblasti hudebního divadla. Příští sezóna a vůbec účinkování na Jiráskově Hronově by se pravděpodobně mělo stát pro Blanenské divadlo posledním. „Pomalu se v souboru začínáme dobírat k tomu, že bychom toho měli nechat. Zatím novou sezónu už neplánujeme, byť je to konec s velkým otazníkem. Ovšem tendence skončit převažuje.“ Ale všechno prý nejvíce záleží na paní Poláškové, manželce kmenového režiséra. „Konec na Hronově by byl pro nás jako ostatně pro každé ochotníky asi nejlepší,“ říká Irena Vrtělová. Věrne, že padne to nejsprávnější rozhodnutí. Vždyť jak řekl Miloš Kopecký: „Lepší je odejít včas a s poctou, než pozdě a zatracen.“ Mesy

Ve foyeru Jiráskova divadla otevřeli výstavu - a to ne ledajakou. Pod názvem **Jiří Zhibo: Ačkoliv...proč ne!** se skrývá přehlídka grafických návrhů, plakátů, knižní grafiky a typografie, které vytvořil zdejší významný grafik (a letošní jubilant - nar. 5. srpna 1932) za téměř čtyřicet let. Na neoficiálním otevření výstavy, kde však Mistr nebyl přítomen, jsme potkali některé z jeho spolupracovníků a přátel - paní Jitku, která s ním spolupracovala deset let v podniku VEBA, akad. malíře Švorčíka a fotografa Broňka Hofmana. Společně nám podali přímo odborný výklad o vývoji díla pana Zhibo a taky o různých zajímavostech z jeho života. Dozvěděli jsme se například, že Mistr nejprve vystudoval chemickou školu, ale nakonec převážila jeho vášeň pro design a začal se mu vážně věnovat - nejprve jako propagační pracovník podniku VEBA, později jako umělec na volné noze. K jeho největším projektům patřila mj. mnoholetá série plakátů k Jiráskovým Hronovům. Pan Zhibo však byl vždycky znám širší svých zájmů, které sahaly od divadla až k motorismu.

Takže všichni přejeme panu Zhibo do dalších let životní energii, dobrou náladu a optimismus. A Vy, kteří přijdete na představení do Jiráskova divadla, si rozhodně výstavu nenechte ujít!

Foto Ivo Mičkal

■ Důkazem, že štáb musí operativně řešit nejrůznější zapeklité situace, bylo shánění chorvatské vlajky. Pan ing. Houštěk z KRUHu složitě obtelefonovával nejrůznější instituce, aby za pět minut čtyři (kdy končí pracovní doba) se nakonec dopracoval na Chorvatské velvyslanectví, kde přislíbili v pondělí vlajku připravit (i když mají v pondělí volný den) a předat ji event. poslovi z Hronova. Po této kalvárii dr. Strotzer sdělil, že akci vlajka již vyřešil dávno předtím a vypůjčil ji na Fotbalovém svazu, kam musí být po festivalu navrácena. Kde se v současnosti inkriminovaná vlajka nachází, se nám nepodařilo zjistit.

■ Na první schůzce organizačního štábu byla vznesena stížnost, že přítomné minister-ské pracovníce nemají na svých pokojích dostatek židlí, a proto jsou návštěvy nuceny válet se po postelích.

■ Dobře známá restaurace „C“ (důvěrně zvaná Céčko) zve účastníky festivalu k příjemnému posezení. Můžete si tu vybrat ze 160 druhů jídel včetně příloh, rozsáhlá je nabídka minutkové kuchyně, nejrůznějších specialit (např. velký výběr těstovin), dezertů a salátů. Otevírací doba je 10.00 - ???.

Zároveň Céčko nabízí od 8.00 do 10.00 snídani, vybrat si můžete z 10 druhů (v ceně 25 až 50 Kč včetně nápoje). Ranní polévkou tady pamatují i na flamendry!

Máte rovněž možnost zakoupení stravenek.

Včerejší večer...

Učebny seminářů od 9.00 do 13.00 hod.

Diskuzní klub od 10.00 do 13.00 hod.

Problémový klub od 14.00 do 16.00 hod.

Sál J. Čapka ve 14.00 a 16.30 hod.

Rámus Plzeň

Soubor: Showlet

Park A. Jiráskova v 15.00 hod.

DS Kolár Police nad Metují

Mistr Petr Pleticha - starofrancouzská fraška

Park A. Jiráskova v 16.00 hod.

DDM Domino Hronov

Mažoretky

Jiráskovo divadlo v 16.30 a 19.30 hod.

Divadlo IGDYŽ Kolín

N.V.K.7.X. Gogol: Čoklí hráči

Park A. Jiráskova v 17.00 hod.

Koncert hudební skupiny Čí psi? Hronov

Sál J. Čapka ve 19.30 a 21.45 hod.

Loutkářský soubor „C“ Svitavy

Antonín Mareš: Slon

Tak se staví jeviště...

... tentokrát v zákulisí Jiráskova divadla

Prostor za oponou důvěrně znají účinkující soubory. Divák nahlíží pouze na jeviště, pokud je otevřená opona. O tu se stará nejvíce Dáša Kolínová, která říká: „V našem divadle jednoznačně točím oponu ručně, žádný motor bych k umění nepustila.“ O chod zákulisí se stará parta pod vedením Josefa Webera. Další jeho spolupracovníci jsou vedle Dáši Kolínové také Pavel Lelek a Michal Kops. Tvoří jádro důkladně sehrašeného technického týmu Jiráskova divadla. Každý dokáže dělat skoro všechno a hlavně se všichni mohou na sebe spolehnout.

Jevištní mistr Josef Weber zde působí již čtvrtou sezónu. Předtím pracoval dlouhá léta jako údržbář ve slévárně, ale nakonec vyměnil velkou špínu za jemný divadelní prach, jak tvrdí. Zajišťuje výrobu kulís pro různé místní soubory. Není jich málo - ochotníci z Hronova, Police, umělecká škola, kroužek COP z učiliště, dramatický kroužek při základní škole a další. Vedle toho se stará o nejen o přestavbu sálu, ale v podstatě o všechno od osvětlování až po zvukařinu.

Místním režisérům dokáže splnit každé přání. Jeho dílna je schopna vyrobit na klíč takřka vše. „Výpravu k inscenacím děláme nejčastěji podle návrhů scénografa Ivana Krejčího. Musíme se snažit, aby všechno bylo skladné a hlavně funkční. Vymýšlíme proto různé panty, hejblata a jednoduchý rozkládání,“ upřesnil Josef Weber. Všechno se podřizuje vesnickým sálům, kde si o tazích nebo o světelném parku můžou ochotníci nechat zdát.

Technické vybavení Jiráskova divadla obnáší 11 tahů, jeviště 10 x 12 m, 96 světelných okruhů řízených počítačem, což představuje dostatečné zázemí pro Jiráskovy slavnosti i hostování profesionálních souborů. Podobně vybaveno je pouze divadlo v Náchodě.

Na představení se dívají členové technického týmu většinou ze zákulisí. Do hlediště se dostanou jen při hostování profesionálních souborů, s nimiž jezdí vlastní technici. Během festivalu Jiráskův Hronov je situace naprosto jiná. Jakmile jeden soubor dohrává, už se pomalu připravuje vystoupení dalšího. „Při přehlídce se koukám třeba patnáct minut, pak musím jít. Prostě z toho mám takový seriálový sestřih,“ směje se Josef Weber.

Zázraky se dějí obzvláště v divadle. Sušička pro loňské hostování souboru SPJ ze Slovenska se letos sháněla pro Němce. Před třemi roky to bylo prase. Když soubor zapomene nějakou část výpravy nebo rekvizitu, tak potom se zdejší technika činí. Např. okno stihli vyrobit za hodinu včetně nátěru a usušení. „Co nám zbývá, když se dobře neupřesní požadavky, musíme myslet v běhu, jak jsme naučení,“ uzavírá Dáša Kolínová.

Takový je náš pohled do zákulisí. Až budete tleskat, a opona se bude otvírat a zatahovat, nezapomeňte, že bez těch lidí v pozadí, kteří většinou zůstávají anonymní, by to nešlo. Takže ten potlesk by měl platit tak trochu i jim.

Josef Meszáros

VŠEM! VŠEM! VŠEM!

Zvolil jsem tento „leninský“ titulek proto, abych upoutal pozornost co největšího počtu zájemců o PC (Problémový klub) - tzv. „písíčko“ a snad tak snížil počet nedorozumění, která jsme měli vloni, přesto že jsem každý den znovu a znovu vysvětloval smysl tohoto setkání. Tak se to letos pokouším zachránit hned na počátku písemně. PC souvisí organicky s DK - Diskuzním klubem - jež vede pan Josef Brůček. Znamenitě! Tam se hovoří o všech představeních, všem podrobnostem se věnuje pečlivě pozornost a probíhá - je-li dobrá vůle a chuť - rozmuva všech se všemi. PC si díky tomu může dovolit jistý luxus: věnuje se se jen určitým obecnějším záležitostem, není zevrubným hodnocením inscenací a dokonce se občas o některých na něm vůbec nemluví, jestliže pro nikoho - z lektorů ani z účastníků - nenabídne zajímavé téma postihující obecnější souvislosti. Budeme strašně rádi, když se najde hojně těch, kteří budou chtít toto společné přemýšlení sdílet. Nemohou však očekávat, že se dočkají takového toho „tradičního, klasického“ zhodnocení.

Jan Císař

Zpravodaj 72. Jiráskova Hronova

Vydává organizační štáb

Šéfredaktor: Jana Soprová

Redakce: Helena Kozlová; Vladimír Hulec;

Josef Mesy Meszáros; Jaroslav Pokorný

Výtvarník: Rostislav Pospíšil

Fotograf: Ivo Mičkal

Oficiální stránky festivalu:

<http://jiraskuv.hronov.cz>

On-line zpravodajství z festivalu:

<http://www.scena.cz>

Tisk Grafické závody Hronov s.r.o.

Cena 5 Kč